

TIEDOTUSLEHTI 2/2006

YHYS-TIEDOTUSLEHTI 2/2006

Sisällys:

PÄÄTOIMITTAJIEN PALSTA.....	1
YMPÄRISTÖKONSULTOINTI YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAN TIEDON TUOTTAJANA JA VÄLITTÄJÄNÄ.....	1
SANNA POIKKIMÄEN VÄITÖKSEN LEKTIO	4
MUITA TIEDOTTEITA.....	7

PÄÄTOIMITTAJIEN PALSTA

HYVÄT LUKIJAT

Vuosi lähestyy loppuaan ja syksyn tiedotuslehti toivottavasti saavuttaa teidät ennen vuoden vaihdetta. Tiedotuslehdessä tutkija Mikko Jalas raportoi viime keväänä järjestetyn, mielenkiintoisen, ympäristökonsultointia käsittelevän seminaarin keskeisiä teemoja ja Sanna Poikkimäki, Jyväskylän yliopistosta, esittelee viime kesänä tarkastetun ympäristöjohtamisen alaan liittyvän väitöstutkimuksensa. Tähän lehteen emme ehtineet saada suomalaisten yliopistojen yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen esittelyä, mutta ensi kevään lehdessä jatkamme taas kyseistä sarjaa. Lisäksi lehden lopussa on muita tiedotteita. Kiitämme lämpimästi kaikkia lehden kirjoittajia ja lukijoita!

Hyvää joulua ja haasteellista uutta vuotta 2007!

Marja Ylönen ja Antti Puupponen

YMPÄRISTÖKONSULTOINTI YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAN TIEDON TUOTTAJANA JA VÄLITTÄJÄNÄ

Kirjoitus on julkaistu aiemmin Yhdyskuntasuunnittelun seuran (YSS) lehdessä.

Mikko Jalas (mikko.jalas@hse.fi)

Yhdyskuntasuunnittelun seura (YSS) ja Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura (YHYS) järjestivät Tieteiden talolla Helsingissä 21.3.2006 iltapäiväseminaarin, jossa käsiteltiin ympäristökonsultoinnin roolia kuntasektorin päätöksenteossa. Aihe on kiinnostava monesta erisyystä. Kunnat ovat merkittäviä ympäristökonsulttien työllistäjiä ja asiakkaita erityisesti yhdyskuntasuunnittelun alueella. Toisaalta konsultit ovat keskeisessä roolissa ympäristöä koskevien julkisten päätösten valmistelussa ja tekemisessä.

Konsulttien ja kuntien väliseen vuorovaikutukseen liittyvät käytännöt vaikuttavat siihen, minkälaisina ympäristöasiat näkyvät kunnallisessa päätöksenteossa ja miten niihin vastataan. Miten siis esimerkiksi konsultointipalveluiden kilpailuttaminen vaikuttaa ympäristöongelmien määrittelyyn? Miten erilaiset työtavat, perinteet, käytännöt ja kokemustaustat vaikuttavat konsultoinnin tiedonmuodostukseen? Millainen on ympäristökonsultin ammatillinen identiteetti? Konsultointityön tulosten hyödyntäminen kunnallisessa päätöksenteossa on toinen vuorovaikutukseen liittyvä kysymys. Mitä tietoa halutaan ja missä vaiheessa päätöksentekoprosessia konsultointitoimeksiantoja tehdään? Miten toimeksiannot rajataan ja tunnistaako tilaaja hyvän laadun konsultointityössä? Miten konsultit pyrkivät itse huolehtimaan työnsä laadusta?

Seminaarin virallinen ohjelma koostui kolmesta keskustelusessiosta, joissa pohdittiin konsultoinnin yhteyksiä toisaalta tutkimukseen ja toisaalta kunnalliseen päätöksentekoon. Aktiivinen 50-henkinen yleisö piti huolen siitä, että ohjelmaan tuli monia poimuja. Käytännön toimijoiden äänet ja arkikokemukset virittivät Tieteiden talolle hienon tunnelman, jossa Helsingin Arabianrannan saastuneet maamassat kohtasivat konsultointia koskevat periaatteelliset linjaukset.

Konsultit ja kunnalliset päättäjät

Tilaisuuden ensimmäisenä keskusteluparina toimivat Vihreän Liiton Otto Lehtipuu ja WSP-konsulttien Liisa Ilveskorpi. Lehtipuu loi yleiskatsauksen kunnalliseen päätöksentekoprosessiin. Lehtipuun mukaan konsultit ovat mukana valmistelussa esityksiä viranomaisten kanssa – parhaimmillaan tiiviissä vuorovaikutussyklissä. Toisaalta Lehtipuun esityksessä tuli esille se, ettei päätöksentekoa ja strategista suunnittelua voi ulkoistaa. Työn tilaajan on itse tiedettävä riittävän tarkkaan, mitä suunnittelun kohteena olevalta alueelta halutaan. Konsultin, joka ajautuu kunnallisen päätöksentekijän rooliin, on vaikea täyttää häneen kohdistuvia odotuksia.

Ilveskorpi toi terveen muistutuksen konsulttien arjesta. Julkisten hankintojen kilpailuttaminen on huomattavasti tiukentanut konsultointityön tekemisen puitteita ja muuttanut työn lyhytjaksoiseksi. Saman päätöksen valmistelussa voidaan käyttää useita eri konsultteja prosessin eri vaiheissa, eikä konsultti pääse itse esittelemään tekemäänsä työtä. Lehtipuun hahmottelema vuorovaikutussykli toimii ehkä yleisesti konsultoinnin suhteen, mutta yksittäinen konsultti kokee itsensä ulkopuoliseksi eikä tiedä miten hänen tuottamaansa tietoa käytetään. Näin sen toisaalta täytyykin olla: konsultti pysyköön lestissään, kunnalliset viranomaiset muistuttivat. Tästä huolimatta Ilveskorven viesti jäi kaikumaan seminaarisaliin; luovalle ja uutta tietoa tuottavalle selvitys- ja suunnittelutyölle jää yhä vähemmän aikaa.

Konsultit ja tutkijat

Seuraavan keskusteluparin muodostivat konsultti Jani Päivänen ja YHYS:n tutkija Johanna Kohl. Parin tehtäväksi oli annettu pohtia konsultointia etenkin tiedonmuodostuksen näkökulmasta. Päivänen käytti itsestään nimitystä sosiologikonsultti ja paikansi konsultoinnin hyvin lähelle tiedemaailmaa. Päivänen kuvasi konsultin roolia tiedon liudentajana, jonka tehtävänä on lisätä tieteellisen tiedon ymmärrettävyyttä. Tämä viestinnällinen aspekti nousi loppukeskustelussa yhdeksi keskeiseksi teemaksi.

Johanna Kohl puolestaan pohti valmistelutyön asianosaisia, asiantuntijuutta ja päätöksenteon työkaluja. Kohlin keskeinen ajatus oli se, että uudet tavat päällekkäistää ja integroida erilaisia asumisen arkeen liittyviä näkökulmia ja erilaisia asiantuntijuuksia tuottavat uutta tietoa. Suunnitteluprosessit eivät siis pelkästään hyödynnä, niele ja sulata olemassa olevaa tietoa, vaan tuottavat itse myös uutta tietoa.

Mikä on hyvää konsultointia?

Kolmas keskusteluryhmä jatkoi konsultoinnin tietomuotojen pohdintaa. Alustuksen pitivät Jaakko Pöyry Oy:n konsultit Pasi Rajala ja Sakari Grönlund sekä Helsingin kaupungin Kaupunkisuunnitteluviraston Eija Kivilaakso ja Ympäristöministeriön Matti Laitio. Sekä Rajalan että Grönlundin pohdinnoissa pohdittiin toimeksiantoa ja sen rajaamista. Rajala esitti, että konsultointi tuottaa kahden-

laista tietoa: nykytilannetta kuvailevaa tietoa ja erilaisia muutosprosesseja tai -ehdotuksia arvioivaa tietoa. Tieteellinen kuvaileva tai selittävä tieto ei aina edellä arvioivaa tietoa. Päinvastoin, konsultit joutuvat usein arvioimaan ratkaisuja puutteellisen tiedon perustella tiukkoihin projektiaikatauluihin sidottuina. Kivilaakso toi esiin viranomaisten riippuvuuden konsulteista. Hänen mukaansa konsultteja käytetään yleisimmin silloin, kun tarvitaan tutkimustietoa päätöksien taustalle. Viranomaisten mielikonsultti näyttää kuitenkin olevan sekä erityisasiantuntija että monia aloja hallitseva tietoa yhdistelevä ja integroiva toimija. Laitio puolestaan pohti sitä, mikä on riittävää. Hänen mukaansa hyvän konsultointityön riittävyttä, kattavuutta ja laatua voidaan pohtia kahdesta eri näkökulmasta. Potentiaalisten vaikutusten tunnistaminen ja riittävän syvällinen pohdinta on yksi riittävyden kriteeri. Toisaalta Laitio mainitsi myös toisensuuntaisen 'prosessikriteerin', joka keskittyy siihen onko työssä hyödynnetty saatavilla oleva relevantti tieto.

Kolmannen session keskeiseksi temaksi alkoi nousta tiedon esittäminen ja sujuva viestintä, jota läheskään kaikki konsultit eivät tilaajien mukaan hallitse. Kaikki osallistujat tuntuivat jakavan huolen siitä, että konsultit eivät välttämättä pysty esittämään tietoa ymmärrettävässä muodossa, eivätkä pysty täyttämään rooliaan tieteellisen tiedon tulksijoina ja kokoajina. Uusi tieto uhkaa jäädä vaikeaselkoisten raporttien kansien väliin! Kuuntelijana aloin itse tässä vaiheessa oudoksua keskustelun kulkua. Onko viestintä todellakin tiedonmuodostuksen pullonkaula? Ovatko tutkijan, konsultin, valmistelevan viranomaisen ja luottamustoimihenkilön asemien erot poistettavissa sujuvalla viestinnällä? Keskustelu sai onneksi toisenlaisen käänteen. Alustajat esittivät, että esimerkiksi kaavoitusprosessissa on erilaisia tasoja, joilla on erilaisia tiedollisia vaatimuksia. Esim. laajan yleiskaavan laatija voi helposti esittää ylimitoitettuja vaatimuksia taustatietojen kattavuudesta ja syvyydestä. Hyvän konsultin tulee puuttua tällaisiin toimeksiantajan virheisiin heti alkuvaiheessa. Konsultointityön teettäminen edellyttää, että alkuvaiheessa pohditaan ensin sitä, mikä tieto ja mitkä kysymykset ovat ratkaisun kannalta olennaisia.

Keskustelun voisi kiteyttää seuraavasti: kaikkea konsultoinnin vaatimaa tietoa ei ole saatavilla, mutta päätöksentekoprosessi ei toisaalta pysty kokoamaan ja sisäistämään kaikkea saatavilla olevaa tietoa. Kysymys ei siis ole pelkästä viestinnällisestä sujuvuudesta.

Konsultoinnin tietomuodot

Seminaarin keskustelut toivat esiin monia näkemyksiä ympäristöä koskevasta tiedosta ja tiedon tuottamisesta. Yhtenä pääteemana oli kuvailevan ja arvioivan tiedon ero. Konsultointiin liittyy usein nykytilanteen kartoitusta, mutta toimeksiannot liittyvät käynnissä oleviin muutosprosesseihin tai kehittämishankkeisiin. Konsultti siis hyödyntää työssään kuvailevaa tutkimustietoa ja tuottaa arvioivaa ja arvopitoista tietoa erilaisista vaihtoehdoista. Päiväsen alustuksessa häivähti puhtaan 'arvovapaan' tieteellisen tiedon ihanne ja sen vastakohtana arvopitoinen tieto. Toisaalta esimerkiksi Kohlin esitys toi hyvin esille sen, miten erilaisilla osallistamisasetelmilla voidaan tuottaa uutta tietoa. Arvopitoista tietoa syntyy alustajien mukaan kaikissa tiedonmuodostuksen ja hyödyntämisen vaiheissa, ja sen tuottaminen on osa suunnittelu- ja päätöksentekoprosessien tarkoitusta.

Kuulijakunnan ja alustajien lähtöoletuksena oli se, että päätöksiä tehdään lähinnä rahallisten kustannusten ja hyötyjen perusteella. Alustajista Lehtipuu kuitenkin väitti, että vaikka konsultointiselvityksissä tyypillisesti käännetään ei-rahallista tietoa kustannus-hyöty -arvioiksi, kunnallinen päätöksenteko kykenee myös ottamaan vastaan asiantuntijoiden arvioita esimerkiksi kaupunkikuvallisista vaikutuksista tai kokonaistaloudellisuudesta ilman, että näitä vaikutuksia määrällistetään. Ympäristökonsultoinnissa asiantuntijatieto erilaisten päätöksien riskeistä, vaikutuksista ja suotavuudesta näyttää siis elävän prosessissa numeerisen tiedon rinnalla.

Lisäksi seminaari nosti esille toisenlaisen, yksityisten ihmisten arkea koskevan asiantuntijuuden. Tiedonmuodostuksen prosessiin liittyy myös kysymys siitä, minkälaisia asiantuntijuuksia prosessissa esiintyy ja keiden esittämä hiljainen tieto voi haastaa kustannus-hyöty -analyysien jaetun ja ainakin näennäisesti demokraattisen tiedon.

Kokonaisuudessaan seminaari käsitteli kiinnostavasti ympäristötiedon muodostumisen prosessia. Tässä prosessissa on konsulttien ohella monia toimijoita, mutta kasvava konsulttien joukko on mielenkiintoinen monella tavalla. Voidaan ajatella, että konsultit tulkitsevat tutkimustietoa ja muuttavat sitä arvopitoiseksi tiedoksi. Tieto muokkautuu tässä prosessissa, ja ratkaisut määrittyvät taustatyön kautta. Ideali siitä, että viranomaistoimijat eivät ulkoista päätöksentekoa, on siis mahdoton. Konsultit ovat osa sitä prosessia, jossa ympäristöä koskevat päätökset syntyvät ilman, että kukaan pysyy tarkasti sanomaan missä vaiheessa päätöksiä tehdään ja kuka niistä on vastuussa.

Seminaarin suunnittelusta ja käytännön järjestelyistä vastasivat YHYS:n Johanna Kohl ja Mikko Jalas sekä YSS:n Time Heikkinen. Tapahtuma oli osa sarjaa, jossa Johanna Kohl on aiemmin järjestänyt puolipäiväseminaareja yhdessä ympäristökasvattajien ja ympäristötiedottajien seurojen kanssa.

SANNA POIKKIMÄEN VÄITÖKSEN LEKTIO

KTM Sanna Poikkimäen yritysten ympäristöjohtamisen väitöstutkimus "Look Closer to See Further – Exploring environmental life cycle management, LCM" tarkastettiin Jyväskylän Yliopistossa 17.6.

Lyhennelmä, joka on julkaistu aiemmin Ekonomi-lehdessä.

Sanna Poikkimäki (sanna.poikkimaki@econ.jyu.fi)

Tuotteiden elinkaaren ympäristötehokkuuden kehittäminen voi tuottaa oppimista ja innovatiivisuutta sekä laajentaa strategista ajattelua yrityksissä

Väitöstutkimukseni tarkastelee yritysten ympäristöjohtamiseen liittyvää tuotteiden elinkaarijohtamista. Elinkaarijohtaminen on uudehko käsite, jolle on useita ristiriitaisiakin määritelmiä. Siitä, millaisia toimintoja siihen voi käytännössä liittyä ja millaisia hyötyjä niistä voi yrityksille olla, on kuitenkin vielä vähän tietoa.

Yritysten on yhä tarpeellisempaa arvioida tuotteidensa elinkaarten ympäristövaikutuksia niihin liittyvien lainsäädännöllisten vaatimusten jatkuvasti lisääntyessä. Useat nykyiset direktiivit vaativat elinkaarinäkökulmaa mm. tuotteiden materiaalien kierrätyksen ja loppusijoituksen suunnittelemiseen. Lisäksi elinkaariajattelu tarjoaa mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaa.

Tutkimus pyrkii luomaan yleiskuvaa elinkaarijohtamisen käsitteestä ja laajentamaan ymmärrystä siihen liittyvistä toiminnoista käytännössä. Tutkimuksen lähestymistapa on fenomenologinen, ja siten elinkaarijohtaminen nähdään sosiaalisissa prosesseissa rakentuneena ja niiden kautta muotou-

tuvana ilmiönä. Tutkimus koostuu kahdesta osasta, joista ensimmäisessä tarkastellaan elinkaarijohtamisen määritelmiä ja toisessa osallistujien kokemuksia käytännön projektista.

Tutkimuksen ensimmäisessä osassa pyritään selvittämään mikä on elinkaarijohtamisen varsinainen tavoite ja millaisia käytännön toimintoja siihen nähdään liittyvän. Asiantuntijoiden esittämistä elinkaarijohtamisen määritelmistä on tulkittavissa, että elinkaarijohtamisen tärkein tavoite on tuotteiden elinkaaren kehittäminen kestäväen kehityksen mukaisiksi. Määritelmässä painottuu erityisesti tuotteiden ympäristötehokkuuden parantaminen niiden koko elinkaaren näkökulmasta. Elinkaarijohtamisen ydintoimintoina nähdään siten ensinnäkin ympäristötiedon tuottaminen ja hyödyntäminen, toisena ympäristöparannusten toteuttaminen käytännössä ja kolmantena vuorovaikutus ja yhteistyö toimijoiden ja yritysten välillä. Kun verrataan elinkaarijohtamista ja ympäristöjohtamista, havaitaan että elinkaarijohtaminen ei määritelmässä merkittävästi eroa ympäristöjohtamiselle esitettyistä toiminnoista. Merkittävin ero on se, että elinkaarijohtamisen näkökulma laajentaa kehittämisen kohteeksi yhtä yritystä laajemmän verkoston. Elinkaarijohtaminen ottaa järjestelmätason näkökulman kehittämiseen ja sen tavoittelemat ympäristötehokkuuden parannukset voidaan nähdä vähäisempinä tai radikaalimpina, teknisinä tai sosiaalisina innovaatioina. Määritelmät viittaavat myös siihen, että sosiaaliset prosessit, ja vuorovaikutus ja yhteistyö voivat olla merkittävämpiä kuin on aiemmin ymmärretty ympäristötehokkaampien innovaatioiden tuottamisessa.

Tutkimuksen toinen osa keskittyykin vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön, joiden merkitystä selvitetään käytännön projektista saatuja kokemuksia tarkastelemalla. Tapaustutkimuksena on projekti, jossa tutkittiin ja kehitettiin suomalaisia juomapakkauksia vuodesta 2000 vuoteen 2002. Projektissa kehitettiin menettelytapoja tiedonkeruuseen ja ympäristötehokkuuden kehittämiseen juomapakkauksiin liittyvissä tuotantoverkostoissa niiden koko elinkaaren aikana. Siinä toteutuivat siten elinkaarijohtamisen tunnusmerkit: ympäristötehokkuuden parantamisen tavoite, tiedonkeruu, sekä toimijoiden ja yritysten välinen yhteistyö. Tapaustutkimuksen aineistona ovat haastattelut, osallistuva havainnointi ja projektin dokumentointi sen suunnitelmissa, pöytäkirjoissa ja raportoinnissa. Vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitystä lähestyttiin aineistolähtöisesti. Ensisijainen tavoite oli lisätä ymmärrystä käytännön projektista ja sen tapahtumista, koska elinkaarijohtamisen toimintojen oletettiin olevan tapauskohtaisesti riippuvaisia kontekstistaan.

Projektin osallistajat odottivat sen tuottavan kokonaiskuvaa siitä, millaisia ja kuinka merkittäviä ympäristövaikutuksia juomapakkausten elinkaaren eri vaiheissa syntyy. Näin koettiin tapahtuneen. Projektin tuloksena toteutettiin myös monia käytännön parannuksia juomapakkausten tuotantoketjuissa ja löydettiin mahdollisuuksia kehittää pakkauksia ja niihin liittyviä prosesseja tulevaisuudessa. Osallistajat kokivat kuitenkin selkeästi suurimpana hyötynä projektista sen tuottamat oppimisen kokemukset. Oppimiskokemusten yhteydessä mainittiin erityisesti toisilta oppiminen ja oppimisen sosiaalisuus. Koska aineistosta nousi selkeästi monia oppimiseen liittyviä teemoja, vuorovaikutuksen ja yhteistyön merkitysten löytämiseksi selvitettiin ensinnäkin sitä, mitä projektissa opittiin, ympäristönäkökohtiin liittyen ja toiseksi sitä, millaisia oppimisprosessien kerrottiin olleen.

Osallistajat ilmaisivat oppineensa mitä ympäristötehokkuus tarkoittaa ja miten sitä voidaan mitata. Myös sekä prosessi- että tuotekohtaisen tiedon ja datan tuottamisen hyödyllisyys havaittiin. Ympäristönäkökohtien ja niihin liittyvän arvioinnin opittiin olevan moniulotteista, minkä vuoksi yksiselitteisten vastausten löytäminen päätöksentekoa varten on vaikeaa. Osallistajat oppivat ymmärtämään ympäristönäkökohtien yhteyksiä omaan toimintaansa ja yrityksensä talouteen. Tämä oli merkittävää ympäristötyön motivoimiseksi, koska ympäristötehokkuuden parannusten havaittiin olevan usein myös taloudellisesti kannattavia. Lisäksi projektissa havaittiin, että projektin myötä lisääntynyt yhteistyö ja vuorovaikutus olivat tarpeellisia ja hyödyllisiä, ja että niihin liittyi myös merkittäviä riskejä ja esteitä.

Oppiminen oli yhteistoiminnallista, jatkuvaa ja kokemuksellista oppimista. Aineistosta oli myös selkeästi pääteltävissä että oppiminen oli syvällisempää kuin pelkkää uuden tiedon vastaanottamista. Ympäristöasioihin liittyvä uusi tieto herätti joissain tapauksissa voimakkaitakin positiivisia ja negatiivisia tunteita, ja osallistujille muodostui uusia sekä henkilökohtaisia että yhteisiä suhtautumistapoja siihen. Siten aineistosta oli selkeästi löydettävissä ne piirteet, joita on esitetty keskeisiksi uuden tiedon ja ymmärryksen luomiselle.

Projektissa toiminnan kehys erosi selkeästi tavanomaisesta koska siinä käytettiin aikaa ja vaivaa yhteisten tavoitteiden ja sitoutumisen aikaansaamiseen. Siihen osallistuivat myös toimijat useilta eri organisaatio- ja yritys- tasoilta. Lisäksi koordinaattorit ja työryhmien puheenjohtajat toimivat tasapainottavina välittäjinä toimijoiden ja yritysten välillä. Nämä seikat tukivat hiljaisen tiedon ja eksplisiittisen tiedon välisiä, uutta tietoa ja ymmärrystä luovia prosesseja.

Toimijoiden ja yritysten välinen yhteistyö ja vuorovaikutus olivat merkittäviä koska ne mahdollistivat yksilölliset ja jaetut oppimisprosessit. Siten ne tukivat ympäristöasioihin liittyvän, sekä henkilökohtaisen että jaetun ymmärryksen syntymistä ja myös kehittivät osallistujien asiantuntijuutta. Lisäksi vuorovaikutus ja yhteistyö motivoivat ympäristötyöhön ja auttoivat ylittämään siihen liittyviä esteitä. Esimerkiksi yhteisen käsityksen rakentaminen siitä, millaisiin kehittämistoimiin on syytä ryhtyä välittömästi, sai joissain tapauksissa aikaan välittömiä ympäristötehokkuuden parannuksia. Oppimisen ja asiantuntijuuden edistämisen kautta vuorovaikutus ja yhteistyö lisäsivät siis osallistujien valmiuksia ymmärtää, arvioida ja kyseenalaistaa nykyistä toimintaansa ympäristötehokkuuden näkökulmasta. Siten ne lisäsivät myös toimijoiden ja yritysten kykyä ymmärtää toimintaympäristöään, sopeutua sen muutoksiin sekä keinoja vaikuttaa ympäristöönsä aktiivisesti.

Toisin sanoen, osallistajat ilmaisivat että vuorovaikutus ja yhteistyö tukivat oppimista, uuden tiedon ja ymmärryksen luomista ja asiantuntijuuden kehittymistä. Nämä puolestaan ilmenivät toimijoiden ja yritysten lisääntyneenä innovatiivisuutena ympäristöasioihin liittyen. Ympäristönäkökohtiin liitettyjen pohdintojen perspektiivin havaittiin siirtyneen myös enemmän operatiivisista kysymyksistä kohti tulevaisuutta ja strategisia pohdintoja. Tapaustutkimus viittaakin siihen, että elinkaarijohtamisen ydintoiminnot yrityksissä toisiaan tukiessaan kykenevät tuottamaan ymmärrystä ympäristöasioista, strategisia pohdintoja ja innovatiivisuutta.

Tutkimuksen johtopäätöksenä voidaan todeta, että tuotteiden elinkaarijohtamiseen liittyvä toiminta yrityksissä voi tuottaa uutta tietoa ympäristönäkökohdista ja syvällistä ymmärrystä niiden yhteyksistä yritysten talouteen, kuten myös käytännön parannuksia toimintojen ja tuotteiden ympäristötehokkuudessa. Se voi myös tukea innovatiivisuutta ympäristöasioihin liittyen, sekä vauhdittaa dynaamisen ja vuorovaikutteisen ympäristöjohtamisen ja siihen liittyvän strategisen ajattelun kehittämistä yrityksissä.

MUITA TIEDOTTEITA

Ympäristö ja oikeus uutiskirje 1/2006 on ilmestynyt

Pertti Rannikko (rannikko@cc.joensuu.fi)

Suomen Akatemia rahoittaa laajaa monitieteistä Ympäristö ja oikeus -tutkimusohjelmaa vuosina 2005-2008. Tutkimusohjelman toiminnasta kertova Ympäristö ja oikeus uutiskirje 1/2006 on ilmestynyt. Uutiskirje on luettavissa tutkimusohjelman nettisivuilla www.aka.fi/envlaw kohdassa tiedotteet. Tutkimusohjelman työskentelystä ja tulevista tapahtumista kertova uutiskirje ilmestyy kaksi kertaa vuodessa.